U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Filipa Dienstbiera a soudců JUDr. Josefa Baxy a JUDr. Lenky Kaniové v právní věci žalobce: **U. K.**, zastoupen JUDr. Libuší Šmehlíkovou, advokátkou se sídlem Živičná 2852/9, Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 3. 2018 č. j. OAM-179/LE-LE05-P10-2017, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 14. 5. 2018, č. j. 61 Az 11/2018 - 26,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Ustanovené zástupkyni JUDr. Libuši Šmehlíkové, advokátce se sídlem Živičná 2852/9, Ostrava, se odměna za zastupování v řízení o kasační stížnosti **nepřiznává.**

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci a řízení před krajským soudem

[1] Ministerstvo vnitra zamítlo žalobcovu žádost o mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.

[2] Proti tomuto rozhodnutí podal dne 22. 3. 2018 žalobce (toho času zajištěný v Zařízení pro zajištění cizinců Vyšní Lhoty) žalobu ke Krajskému soudu v Ostravě, spolu s žádostí o ustanovení advokáta a žádostí o odkladný účinek. V žalobě namítal toliko „porušení povinnosti postupovat řádným procesním postupem“ ze strany žalovaného a „vady správního řízení“.

[3] Usnesením ze dne 20. 4. 2018 krajský soud výrokem I. ustanovil žalobci zástupce z řad advokátů, JUDr. Libuši Šmehlíkovou. Výrokem II. tohoto usnesení žalobce vyzval, aby doplnil žalobní body tak, aby bylo zřejmé, z jakých skutkových a právních důvodů

považuje napadené rozhodnutí za nezákonné či nicotné, a uložil mu, aby chybějící náležitosti doplnil ve lhůtě tří dnů od nabytí právní moci usnesení. Zároveň ho poučil, že pokud tak neučiní, soud žalobu odmítne. Toto usnesení soud doručil žalobci i ustanovené zástupkyni. Rovněž v něm zástupkyni upozornil na podanou žádost o odkladný účinek. Usnesení bylo zástupkyni doručeno dne 25. 4. 2018.

[4] Žalobce dne 27. 4. 2018 doplnil žalobu prostřednictvím své zástupkyně takto: „*Důvodem nezákonnosti napadeného rozhodnutí je skutečnost, že žalovaná nezohlednila argumentaci žalobce, která svědčila pro udělení mezinárodní ochrany. Žalovaný je v místě svého trvalého bydliště ohrožen a nemůže tam pobývat. Žalobce navrhuje, aby rozhodnutí žalovaného bylo zrušeno. Konkrétní důkazy a další skutečnosti předloží žalobce po poradě s ustanoveným advokátem za účasti tlumočníka. Žalobce trvá na žádosti o přiznání odkladného účinku žaloby, přestože již samotné podání žaloby dle ustanovení § 32 odst. 2 zákona o azylu má odkladný účinek. Žalobce doplní rozhodné skutečnosti svědčící pro udělení mezinárodní ochrany ve lhůtě do 15. 5. 2018.*“

[5] Dne 9. 5. 2018 pak zástupkyně žalobce nahlížela do spisu před krajským soudem a pořídila si fotokopie spisu.

[6] Dne 14. 5. 2018 krajský soud v záhlaví specifikovaným usnesením odmítl žalobu pro nedoplnění podání (neodstranění vad) ve lhůtě podle § 37 odst. 5 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu právního („s. ř. s.“). Výrokem III. tohoto usnesení přiznal zástupkyni žalobce odměnu za zastupování za jeden úkon právní služby.

II. Kasační stížnost a vyjádření k ní

[7] Proti tomuto usnesení podal žalobce (stěžovatel) kasační stížnost prostřednictvím krajského soudu z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) a e) s. ř. s.

[8] V kasační stížnosti se uvádí, že „*žalobce po obdržení rozhodnutí o odmítnutí žaloby zásadním způsobem doplnil důvody, pro které žádá o udělení mezinárodní ochrany obavami o politickou diskriminaci. Konstatoval, že nechtěl uvádět politické důvody z obavy, aby se tyto skutečnosti negativně nepromítly do života jeho rodiny, která žije v Uzbekistánu.*“

[9] Dále se v kasační stížnosti pojednává o stavu lidských práv v Uzbekistánu, včetně nucených prací na bavlníkových plantážích a obchodu s lidmi.

[10] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti setrval na své dosavadní argumentaci a navrhl stížnosti nevyhovět.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[11] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti nejprve hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení. Kasační stížnost je přípustná. Jedná se však o věc mezinárodní ochrany, a proto se podle § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, Nejvyšší správní soud takovou kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou.

[12] Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud podrobně vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, v němž interpretoval neurčitý právní pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“. O přijatelnou kasační stížnost se dle výše citovaného rozhodnutí může jednat v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[13] Stěžovatel ve své kasační stížnosti důvod přijatelnosti nevylíčil a soud *prima facie* nemá za splněný žádný z prvních tří popsaných případů. Přijatelnost v nyní posuzované věci tak může být dána pouze z důvodu zásadního pochybení krajského soudu.

[14] Kasační soud na úvod zdůrazňuje, že kasační stížnost proti usnesení krajského soudu, jímž byla žaloba odmítnuta, lze podat výlučně z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Nejvyšší správní soud tak hodnotí pouze to, zda krajský soud správně posoudil podmínky pro odmítnutí návrhu, nemůže se však již zabývat námitkami týkajícími se věci samé [§ 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.; srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 4. 2005, č. j. 3 Azs 33/2004 - 98, č. 625/05 Sb. NSS, ze dne 5. 1. 2006, č. j. 2 As 45/2005 - 65, či ze dne 12. 3. 2009, č. j. 3 As 44/2008 - 80)].

[15] Z těchto důvodů se kasační soud nemohl zabývat namítaným stavem lidských práv v Uzbekistánu nebo důvody pronásledování stěžovatele. Tyto argumenty totiž směřují do věci samé, nikoliv proti důvodům, pro které soud žalobu odmítl. Pouze pokud by krajský soud svévolně odmítl (byť obecně formulovaný) žalobní bod projednat, dopustil by se jak nezákonnosti odmítnutí návrhu ve smyslu § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., tak zásadního pochybení ústícího do závěru o přijatelnosti kasační stížnosti podle usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39.

Vypuštěn bod 16

[16] Kasační soud však po úvaze dospěl k závěru, že se soud zásadního pochybení ve smyslu § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. nedopustil, a to na základě následujících zjištění.

[17] Krajský soud stěžovatele nejdříve vyzval k doplnění žaloby v zákonné lhůtě odpovídající závěrům vysloveným v nedávném rozsudku rozšířeného senátu ze dne 20. 3. 2018, č. j. 3 Azs 66/2017 - 31, č. 3733/2018 Sb. NSS. V citovaném rozsudku rozšířený senát dospěl k závěru, že „*uplatnění alespoň jednoho projednatelného žalobního bodu představuje zvláštní náležitost žaloby proti rozhodnutí správního orgánu ve smyslu § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Absence takovéto náležitosti se odstraňuje postupem dle § 37 odst. 5 s. ř. s., soud pro odstranění této vady stanoví lhůtu odpovídající zbývající části lhůty pro podání žaloby. Neuplatní-li žalobce ve lhůtě pro podání žaloby proti rozhodnutí správního orgánu alespoň jeden žalobní bod tak, aby jeho žaloba byla projednatelná (§ 71 odst. 2 věta třetí s. ř. s.), soud žalobu odmítne podle § 37 odst. 5 s. ř. s.*“ Rovněž v rozsudku rozšířeného senátu ze dne 29. 8. 2017, č. j. 5 As 154/2016 - 62, č. 3632/2017 Sb. NSS, tento soud konstatoval, že

„žalobní bod, třebas i první, je nutné uplatnit jen ve lhůtě pro podání žaloby ve smyslu třetí věty § 71 odst. 2 s. ř. s.“

[18] Důvodem, proč krajský soud odmítl žalobu podle § 37 odst. 5 s. ř. s., tedy bylo, že stěžovatel prostřednictvím své zástupkyně nedoplnil žalobu ve stanovené lhůtě, tj. nevylíčil soudu, z jakých konkrétních důvodů žalobu podává a proč považuje rozhodnutí za nezákonné.

[19] Skutečnost, že stěžovatel prostřednictvím své zástupkyně dle jejích slov konkretizoval žalobní body až v kasační stížnosti podané prostřednictvím krajského soudu, již s ohledem na výše uvedené nemůže nic změnit na závěru krajského soudu o nedoplnění žaloby včas. I kdyby stěžovatel prostřednictvím své zástupkyně doplnil konkrétní žalobní body v mezidobí – po lhůtě, jež krajský soud správně stanovil pro doplnění žaloby, ale ještě před vydáním usnesení krajského soudu o odmítnutí žaloby – s ohledem na citované závěry vyslovené v rozsudku rozšířeného senátu ze dne 20. 3. 2018, č. j. 3 Azs 66/2017 - 31, č. 3733/2018 Sb. NSS, by tak učinil již po koncentraci. I za těchto okolností by tak krajský soud musel žalobu odmítnout.

[20] Otázkou vymezení žalobních bodů se zabýval rozšířený senát již v rozsudku ze dne 24. 8. 2010, č. j. 4 As 3/2008 - 78, č. 2162/2011 Sb. NSS, ve kterém konstatoval: *„náležitost žaloby dle § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. je splněna, pokud jsou z tvrzení žalobce seznatelné skutkové děje a okolnosti individuálně odlišitelné od jiných ve vztahu ke konkrétnímu případu žalobce, jež žalobce považoval za relevantní k jím domnělé nezákonnosti správního rozhodnutí; právní důvody nezákonnosti (či nicotnosti) napadeného správního rozhodnutí pak musí být tvrzeny alespoň tak, aby soud při aplikaci obecného pravidla, že soud zná právo, mohl dostatečně vymezit, kterým směrem, tj. ve vztahu k jakým právním předpisům bude směřovat jeho přezkum“*.

[21] S ohledem na tyto závěry kasační soud v nyní projednávaném případě konstatuje, že míra obecnosti vymezení žalobních bodů, jež jsou citovány v bodu 4 tohoto rozsudku, vylučovala věcné projednání žaloby. Povšechné doplnění žaloby ze dne 27. 4. 2018 nemohlo vést k tomu, aby soud v plném rozsahu přezkoumal zákonnost napadeného rozhodnutí žalovaného. Krajský soud proto správně odmítl žalobu podle § 37 odst. 5 s. ř. s. a z výše uvedených důvodů se nedopustil pochybení, které by mohlo mít vliv na hmotněprávní postavení stěžovatele. Kasační stížnost je tudíž nepřijatelná.

IV. Závěr a náklady řízení

[22] Stěžovatelem přednesená otázka již byla řešena judikaturou Nejvyššího správního soudu, a to bezrozporně. Soud neshledal důvod pro judikaturní odklon ani žádné zásadní pochybení krajského soudu, ať už v podobě nerespektování ustálené soudní judikatury, či ve formě hrubého pochybení při výkladu či aplikaci hmotného nebo procesního práva. Soud neshledal ani žádné vady, k nimž je povinen přihlížet z úřední povinnosti. Kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, a není tedy důvod pro její přijetí k věcnému projednání. Soud proto kasační stížnost podle § 104a s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[23] Výrok o náhradě nákladů řízení se při odmítnutí kasační stížnosti opírá o § 60 odst. 3, větu první, s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s, podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, pokud byla kasační stížnost odmítnuta.

[24] Podle § 35 odst. 8 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., zástupci stěžovatele, který byl soudem ustanoven k ochraně jeho práv, hradí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát.

[25] Ustanovené zástupkyni soud v nyní projednávané věci nepřiznal odměnu za zastupování v řízení o kasační stížnosti. Se zřetelem na rekapitulovaný průběh řízení před správními soudy soud hodnotí úkony zástupkyně jako neúčelné z hlediska ochrany práv žalobce, neboť nepředstavovaly realizaci práva na právní pomoc v řízení před soudem, k jehož zajištění byla zástupkyně ustanovena.

[26] Toto právo na právní pomoc obecně upravuje čl. 37 odst. 2 Listiny, podle kterého „[k]*aždý má právo na právní pomoc v řízení před soudy, jinými státními orgány či orgány veřejné správy, a to od počátku řízení.*“ Soudní řád správní pak obsah tohoto práva naplňuje ve svém § 35 odst. 8 s. ř. s. V případě účastníků, jež se nacházejí ve ztížené životní situaci, ve které si nemohou dovolit hradit náklady právního zastoupení, jim náklady zastoupení nezbytné k ochraně jejich práv hradí stát.

[27] Nejvyšší správní soud u ustanovených advokátů v některých krajních případech posuzuje rovněž účelnost úkonů právní pomoci, a to se zřetelem k jejich obsahu. Právo na právní pomoc účastníkům ve smyslu čl. 37 odst. 2 Listiny totiž nesmí být pouze iluzorní. Úkon právní pomoci, aby byl účelný, nesmí být učiněn toliko formálně.

[28] Nadto by vyplacení odměny za takové úkony odporovalo zásadě hospodárnosti s veřejnými prostředky, z nichž je odměna zástupcům hrazena. Za této situace dospěl kasační soud k závěru, že odměna za zastupování v řízení před správními soudy byla spolehlivě určena již dle výroku III. usnesení krajského soudu a takto stanovená odměna ve své výši odpovídá rovněž zmíněné zásadě hospodárnosti vzhledem k celému soudnímu řízení.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. srpna 2018

JUDr. Filip Dienstbier
předseda senátu